

**MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA U MOLITVENOJ  
OSMINI I TIJEKOM CIJELE 2019. GODINE**

EKUMENA  
Svezak 45

ISBN 978-953-11-1193-5

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne  
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001016095.

PAPINSKO VIJEĆE  
ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA  
POVJERENSTVO »VJERA I USTROJSTVO«  
EKUMENSKOG VIJEĆA CRKAVA

## **TEŽI ZA SAMOM PRAVDOM**

**(Pnz 16, 20a)**

Uredio:  
JURE ZEČEVIĆ, OCD

KRŠĆANSKA SADAŠNJOST  
VIJEĆE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE  
ZA EKUMENIZAM I DIJALOG

ZAGREB, 2018.

*Prijevod:* Jure Zečević i Ivan Pleše

*Prijelom i design naslovnice i teksta:* Jure Zečević

*Izdaju:* Kršćanska sadašnjost d.o.o, Zagreb, Marulićev trg 14  
i  
Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za  
ekumenizam i dijalog, Zagreb, Ksaverska cesta 12a

*Tisak:* Grafocentar, d.o.o., Sesvete, Sopnička 58

*Naklada:* 1.800

Tiskano u prosincu 2018.

## **TEMELJNI BIBLIJSKI TEKST 2019.**

### **Teži za samom za pravdom**

*Pnz 16, 11-20*

*Čitač:* Čitanje knjige Ponovljenog zakona!

„I proveseli se tada u nazočnosti Gospodina, Boga svoga - na mjestu što ga Gospodin, Bog tvoj, odabere da ondje nastani ime svoje - ti, sin tvoj i kći tvoja, sluga tvoj i sluškinja tvoja, levit koji bude u tvome gradu, došljak, sirota i udovica što budu kod tebe. Sjećaj se da si i sam bio rob u Egiptu. Zato drži i vrši ove uredbe. Blagdan sjenica slavi sedam dana pošto pokupiš plodove sa svoga gumna i iz svoga badnja. Proveseli se na svoj blagdan ti, sin tvoj, kći tvoja, sluga tvoj, sluškinja tvoja, levit i došljak, sirota i udovica što se nađe u tvome gradu. Svetkuj u čast Gospodinu, Bogu svome, sedam dana na mjestu koje odabere Gospodin, jer će te Gospodin, Bog tvoj, blagoslovom obasipati u svim tvojim žetvama, u svakom poslu ruku tvojih, da budeš potpuno veseo. Triput u godini neka se pokažu svi tvoji muškarci pred Gospodinom, Bogom tvojim, na mjestu koje on odabere: na Blagdan beskvas-

nog kruha, na Blagdan sedmica i na Blagdan sjenica. Ali neka nitko ne dođe pred Gospodina praznih ruku, nego neka svatko prinese što može, prema blagoslovu koji ti je udijelio Gospodin, Bog tvoj. U svakom gradu koji ti daje Gospodin, Bog tvoj, postavi suce i nadglednike za svoja plemena da narodom pravedno upravljaju. Ne iskrivljuj pravde; ne budi pristran; ne primaj mita, jer mito zasljepljuje oči mudrih, a ugrožava stvar pravednih. Teži za samom pravdom”.

*Čitač:* Riječ Gospodnja!

*Zajednica:* Bogu hvala!

## **ORGANIZATORIMA MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA**

### *NASTOJANJE OKO JEDINSTVA: TIJEKOM ČITAVE GODINE*

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, u sjevernoj se Zemljinoj hemisferi tradicionalno slavi od 18. do 25. siječnja. Te je datume još 1908. predložio o. Paul F. Wattson kako bi obuhvatio razdoblje između blagdana *Katedre svetoga Petra* (nakon liturgijske reforme u Katoličkoj crkvi slavi se 22. veljače) i blagdana *Obraćenja svetoga Pavla*. Ta dva datuma stoga imaju i svoja simbolična značenja. Prvi datum naznačuje *cilj* molitve: svo kršćanstvo u zajedništvu s apostolskim prvakom sv. Petrom, a drugi datum ukazuje na način ili *metodu* kojom je jedino moguće postići taj cilj: temeljito obraćenje Kristu, svakog kršćanina, u svim kršćanskim zajednicama, obraćenjem kakvo je npr. bilo on sv. Pavla kod Damaska.

Na južnoj hemisferi, gdje je siječanj blagdansko vrijeme, crkve često Molitvenu osminu prakticiraju u koje drugo doba godine, najčešće oko blagdana *Duhova* (kako je to još 1926.

preporučio pokret *Vjera i ustrojstvo*). I blagdan Duhova je također znakovit i bogat simbolikom, budući da je Duh Sveti Onaj po kojem se ostvaruje i vrši svako istinsko i Bogu sukladno jedinstvo. Stoga je predduhovsko i poslijeduhovsko vrijeme također primjereno i za provođenje Osmine, ali i za ponovne molitve za jedinstvo onih koji su Osminu već slavili u siječanjskom terminu.

Materijali sadržani u ovim molitvenim priručnicima, nisu dakle ograničeni samo na jedan tjedan u godini, bilo to u siječnju, bilo oko Duhova. Neka svaka sredina bude fleksibilna i prilagodljiva ne samo glede tih dvaju preporučenih termina Osmine, nego i glede uporabe ovih molitvenih materijala u bilo koje drugo doba godine. Ovdje ponuđeni materijal neka bude shvaćen kao mogućnost da ga se koristi tijekom cijele godine, uvijek iznova pronalazeći prigode, da se zajednički moli za takvo i toliko jedinstvo kršćana, kakvo je Krist htio i za koje je molio.

### *PRILAGODBA TEKSTA*

Materijal koji se može naći u ovoj knjižici ponuđen je uz očekivanje da će, gdje je god mogu-

će, biti prilagođen za uporabu na mjesnoj razini. Pritom valja voditi računa o lokalnim i naslijeđenim liturgijskim praksama i o ukupnom društvenom i kulturnom kontekstu lokalne sredine. Takve adaptacije, po naravi stvari, trebaju biti rezultat ekumenske suradnje i usuglašavanja lokalnih kršćanskih zajednica koje su pozvane svjedočiti jedinstvo i zajedništvo na svojoj lokalnoj razini.

U nekim sredinama već postoje ekumenske strukture koje su u mogućnosti zajednički prilagoditi materijal, a ondje gdje još ne postoje, nadamo se da bi i ova potreba za prilagodbama mogla biti poticaj za stvaranje takvih struktura.

### *KAKO KORISTITI MATERIJALE ZA MOLITVENU OSMINU?*

- Za crkve i kršćanske zajednice koje Molitvenu osminu slave i jednim zajedničkim molitvenim slavljem među materijalima je na raspolaganju i model *zajedničkog ekumenskog molitvenog slavlja* Riječi Božje.

- Crkve i kršćanske zajednice, nadalje, mogu dijelove materijala, primjerice molitvene tekstove

koji se nalaze u *zajedničkom molitvenom ekumenskom molitvenom slavlju*, u *Osam dana* ili pak među *dopunskim molitvama* i *pjesmama*, uvrstiti, na prikladnim mjestima, i u vlastita liturgijska slavlja, poštujući pritom liturgijsku disciplinu i propise svoje crkve.

- Zajednice koje Molitvenu osminu obilježavaju bogoslužjima tijekom svih dana Osmine, da bi se izbjeglo ponavljanje istih tekstova, mogu se poslužiti materijalima priređenim za svaki pojedini dan, u dijelu pod naslovom *Osam dana*.

- Oni koji žele organizirati *biblijska proučavanja* na teme Molitvene osmine, mogu kao polazište uzeti biblijske tekstove i razmatranja uz *Osam dana*. Komentar uz svaki dan može dovesti do oblikovanja završne molitve vjernika.

- Za one pak koji žele moliti samostalno i privatno, materijal može poslužiti usmjeravanju njihovih molitvenih nakana. Premda mole samostalno, bit će svjesni da su povezani u zajedništvo sa svima koji diljem svijeta mole za veće vidljivo jedinstvo crkve Kristove.

## **UVOD U TEMU ZA 2019. GODINU**

### **Teži za samom pravdom**

*(Pnz 16, 18-20a)*

Svake godine kršćani diljem svijeta okupljaju se u molitvi za rast u jedinstvu. To činimo u svijetu u kojem korupcija, pohlepa i nepravda dovode do nejednakosti i podjela. Naša ujedinjena molitva u ovom podijeljenom svijetu je moćna. Međutim, kao individualni kršćani i kao zajednice i mi smo bili sudionici nepravdi, premda smo svi zajedno pozvani biti svjedoci pravde i sredstvo Kristove ozdravljajuće milosti za ovaj razjedinjeni svijet.

Molitvene tekstove osmine za jedinstvo kršćana 2019. godine pripremili su kršćani iz Indonezije. Sa 265 milijuna stanovnika, od kojih je 86% muslimanima, Indonezija ima najveću muslimansku populaciju na svijetu, veću od bilo koje druge zemlje. Međutim, oko 10% stanovnika su kršćani različitih tradicija. Što se tiče stanovništva i površine, Indonezija je najveća zemlja u jugoistočnoj Aziji. Ima više od 17.000 otoka, 1.340 različitih etničkih skupina i više od 740 lokalnih jezika. Ipak, u

svojoj su pluralnosti ujedinjeni jednim nacionalnim indonezijskim jezikom – *bahasa*. Nacija je utemeljena na pet principa nazvanih *Pancasila*, s motom *Bhineka Tunggal Ika* – jedinstvo u različitosti. U raznolikosti etničke pripadnosti, jezika i religije, Indonežani žive po principu *gotong royonga* – života u solidarnosti i suradnji. To znači zajedništvo u svim aspektima života, u radu, u žalostima, u svečanostima, a podrazumijeva i gledanje na sve Indonežane kao na braću i sestre.

Taj uvijek krhki sklad danas je ugrožen na nove načine. Veći dio ekonomskog rasta koji je Indonezija doživjela u posljednjim desetljećima izgrađen je na sustavu koji u svome središtu ima načelo konkurencije. Ovo je u snažnom kontrastu s načelom suradnje kojoj nas uči *gotong royonga*. Korupcija se pojavila u mnogim oblicima. Ometa politiku i poslovanje, često s razornim posljedicama za okoliš. Korupcija posebno potkopava pravdu i provedbu zakona. Oni koji bi trebali promicati pravdu i štititi slabe prečesto čine suprotno. Kao posljedica toga, povećao se jaz između bogatih i siromašnih, tako da zemlja bogata resursima doživljava sablazan da mnogi žive u

siromaštvu. Kako kaže tradicionalna indonezijska poslovice "Miš umire od gladi u spremištu punom riže." U međuvremenu, određene etničke i vjerske skupine povezane su s bogatstvom na način koji povećava napetosti. Radikalizacija koja okreće jednu zajednicu protiv druge porasla je, a pogoršana je zlouporabom društvenih medija koji demoniziraju određene zajednice.

U takvom okruženju kršćanske zajednice, kako se pridružuju zajedničkoj brizi i zajedničkom odgovoru na nepravednu stvarnost, postaju sve svjesnije svoga jedinstva. Suočeni s tim nepravdama, dužni smo kao kršćani ispitati načine na koje smo i mi suodgovorni za njih. Samo pozornošću na Isusovu molitvu "da svi budu jedno" možemo svjedočiti životu jedinstva u različitosti. Samo kroz naše jedinstvo u Kristu moći ćemo se boriti protiv nepravde i služiti potrebama žrtava.

Potaknuti tim pitanjima, kršćani Indonezije otkrili su da riječi Ponovljenog zakona "Teži za samom pravdom..." (*Pnz 16, 18-20*) snažno govore njihovoj situaciji i potrebama. Prije negoli

je Božji narod ušao u zemlju koju im je Bog obećao, obnovili su vjernost Savezu kojeg je Bog s njima uspostavio. Opis ovoga događaja se nalazi u poglavlju čija je središnja tema svetkovanje koje će slaviti narod Saveza. Nakon svakog slavlja rečeno im je: „Proveseli se na svoj blagdan ti, sin tvoj, kći tvoja, sluga tvoj, sluškinja tvoja, levit i došljak, sirota i udovica što se nađe u tvome gradu." (*Pnz 16, 14; vidi također 16, 11*). Indonezijski kršćani žele vratiti ovaj duh zajedničkih svečanosti u zajednice gdje je prije bio prisutan. Na kraju tog dugog poglavlja može se činiti neobičnim imati dva biblijska retka o imenovanju sudaca, ali u indonezijskom kontekstu veze između zajedničkih svetkovanja i pravde su životne. Kao narod Saveza u Isusu Kristu, znamo da će se slast nebeske gozbe dati onima koji gladuju i žedaju za pravednošću i onima koji su progonjeni zbog pravednosti jer njihovo je kraljevstvo nebesko (*usp. Mt 5, 10*).

Kristova je Crkva pozvana biti predokus ovoga kraljevstva. Međutim, u našoj neujedinjenosti, padamo. Ne uspijevamo biti znak Božje ljubavi prema svome narodu. Baš kao što je nepravda povećala podjele koje su razorile

indonezijsko društvo, tako je ona hranila i podjele u Crkvi. Zato se kajemo za nepravde koje uzrokuju podjele, ali kao kršćani također vjerujemo u Kristovu moć da nam oprosti i da nas ozdravi. Nalazimo se ujedinjeno podno Kristova križa zazivajući njegovu milost da okonča nepravdu i iskaže nam milosrđe zbog grijeha koje su prouzročile naše podjele.

Razmišljanja tijekom ovih osam dana i kod bogoslužja posvećena su razmatranju odabranih tema. Da bismo produbili razmišljanja o međud odnosu jedinstva i pravde, tema svakoga dana pažljivo je odabrana kako bi se uočile poteškoće koje proizlaze iz nepravde.

Teme su slijedeće:

*Prvi dan:*

„Pravda nek’ poteče kao voda“ (*Am 5, 24*)

*Drugi dan:*

„Vaša riječ neka bude: ‘Da, da, – ne, ne!’“ (*Mt 5, 37*)

*Treći dan:*

„Milostiv je Gospodin i milosrdan“ (*Ps 145, 8*)

*Četvrti dan:*

„...zadovoljni onim što imate...” (*Heb 13, 5*)

*Peti dan:*

„...blagovjesnikom biti siromasima...” (Lk 4, 18)

*Šesti dan:*

„Gospodin nad vojskama ime je njegovo.” (Jr 10, 16)

*Sedmi dan:*

„O ženo! Velika je vjera tvoja!” (Mt 15, 28)

*Osmi dan:*

„Gospodin mi je svjetlost i spasenje” (Ps 27, 1).

## **PRIPREMA MATERIJALA ZA MOLITVENU OSMINU ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2019. GODINE**

Pripremni rad na materijalima za temu ovogodišnje molitvene osmine poduzela je skupina predstavnika različitih kršćanskih zajednica u Indoneziji. Tu ekumensku skupinu okupila je Zajednica Crkava u Indoneziji (Persekutuan Gereja-gereja di Indonesia, PGI) pod vodstvom vlč. dr. Henriette T. Hutabarat Lebang i Indonezijske katoličke biskupske konferencije (Konferensi Waligereja Indonesia, KWI) pod vodstvom mons. Ignatiusa Suharya. Zahvala se osobito odnosi na vođe PGI i KWI te one koji su pridonijeli nastanku ovih materijala:

- gđa. Rahel Daulay, M.L.M. (crkvena glazbenica i predavačica na teološkom fakultetu u Jakarti, Metodistička Crkva u Indoneziji);
- vlč. dr. Junifrius Gultom (Ravnatelj diplomskog studija teološkog fakulteta "Betel" u Indoneziji, Indonezijska Betel Crkva);
- vlč. dr. Justitia Vox Dei Hattu (predavačica na teološkom fakultetu u Jakarti i pastorica protestantske Crkve u Moluccasu);

- vlč. dr Henriette T. Hutabarat Lebang (predsjednica Zajednice Crkava u Indoneziji, Crkva Toraja);
- vlč. Irene Umbu Lolo, mag. theol., (pastorica Kršćanske Crkve Sumbe);
- gosp. Williams Bill Mailoa, S.Si. (bacc. theol.) (član Odsjeka za liturgiju i crkvenu glazbu, Indonezijska kršćanska Crkva);
- vlč. Yolanda Pantou (povjerenica za vjeru i red te pastorica Indonezijske kršćanske Crkve);
- vlč. Yohanes Rusae, Lic.Lit. (tajnik Liturgijskog povjerenstva Katoličke biskupske konferencije Indonezije);
- gđa. Susan Fr. Sahusilawane, S.Si. (bacc. theol.) (članica WVI - World Vision Indonesia - te članica Liturgijskog i crkveno-glazbenog centra Teološkog fakulteta u Jakarti, Protestantska kršćanska Crkva u Zapadnoj Indoneziji);
- vlč. Agus Ulahay (izvršni tajnik Povjerenstva za ekumenske i međureligijske poslove, Katolička biskupska konferencija Indonezije);
- vlč. Sri Yuliana, mag. theol. (izvršna tajnica za Jedinство i obnovu Crkve, Zajednica Crkava u Indoneziji, Kršćanska Crkva južne Sumatre).

Materijale molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2019. domaća skupina predstavila je međunarodnom odboru kojeg zajednički oblikuju Povjerenstvo „Vjera i ustrojstvo“ Svjetskog vijeća Crkava (WCC) i Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana (PCPCU). Na ovom sastanku, koji se održavao u Guest Houseu PGI u Jakarti, od 3. do 8. rujna 2017. godine, nacrt teksta je uređen i dovršen.

Međunarodna skupina imala je priliku sudjelovati na bogoslužju zajednica Gereja Toraja Jemaat Kota i Gereja Katolik Santo Yakobus (obje u Kelapa Gading, Jakarta). Posjet prekrasnome Indonezijskom parku minijatura pomogao je međunarodnom timu da shvati raznolikost i bogatstvo različitih kultura i religija Indonezije, kao i temeljna načela koja ujedinjuju ovu veliku naciju. Razgovor s nekim članovima Indonezijskog kršćanskog foruma također je obogatio naše razumijevanje ekumenskog zajedništva crkava u Indoneziji i njihovih uloga u izgradnji mirnijeg i pravednijeg društva Indonezije.

Posljednjeg dana susreta, međunarodni tim imao je priliku predstaviti studentima i nastav-

ničkom osoblju Teološkog sveučilišta u Jakarti (JTS) i voditeljima crkava i članovima laika na JTS kampusu Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana te različite načine provedbe u različitim situacijama. Članovi Povjerenstva „Vjera i ustrojstvo“ Svjetskog vijeća Crkava također su predstavili dokument Povjerenstva "Crkva: Prema zajedničkoj viziji" koji je preveden na indonezijski *bahasa* jezik.

Međunarodni tim zahvaljuje se čelnicima Zajednice crkava u Indoneziji za njihovu velikodušnost tijekom gostovanja te članovima osoblja, osobito vlč. Sri Yuliani i gosp. Abdielu Tianasu. Također želimo izraziti svoju zahvalnost na podršci članovima Katoličke biskupske konferencije, osobito vlč. Agusul Ulahayu. Svoju zahvalnost izražavamo i voditeljima i članovima osoblja Teološkog fakulteta u Jakarti koji su nam pomogli u organiziranju poludnevnog seminara na svom „kampusu“.

## EKUMENSKO SLAVLJE BOŽJE RIJEČI

### Uvod

Ovogodišnje bogoslužje naglašava važnost napredovanja od naših rasprava o jedinstvu, pravdi i milosrđu k djelovanju i konkretnoj posvećenosti djelima jedinstva, pravde i milosrđa u našem osobnom životu i u životu naših kršćanskih zajednica.

U pripremi slavlja treba istaknuti dva posebna elementa.

Prvi se odnosi na izbor čitatelja u *molitvi kajanja*. Važno je da prvi čitač (Č1) bude zaređeni službenik ili voditelj zajednice, a drugi i treći čitač mogu biti ostali članovi zajednice.

Drugi element odnosi se na liturgijski simbolički *čin obvezivanja na pravdu, milosrđe i jedinstvo*. Tamo gdje je to moguće i primjereno neka se pripremi prazne papiriće (kartice) za sve sudionike i dovoljan broj (kemijskih) olovaka. Tijekom bogoslužja papirići se podijele prisutnima i svi bivaju zamoljeni da izaberu neko konkretno djelo pravde, milosrđa i/ili jedinstva te ga napišu na papiriću. Potom se svi

papirići skupljaju i kao prinos darova donose i stavljaju podno križa ili na oltar. Na kraju bogoslužja papirići se dijele svim sudionicima pri izlasku iz crkve, kako bi svaka osoba mogla moliti za djelo druge osobe.

## RED SLAVLJA BOŽJE RIJEČI

### Teži za samom pravdom

(Pnz 16, 18-20)

**Č:** Čitač(i)\*

**P:** Predslavitelj(i)\*

**Z:** Zajednica

*\* Umjesto jednog predslavitelja i čitača, može ih biti i više vodeći računa o što ravnomjernijoj zastupljenosti pripadnika kršćanskih zajednica.*

## I. ULAZNA PROCESIJA I UVODNI POZDRAV

### Ulazna pjesma

*Zajednica pjeva ovdje predloženu ili neku drugu ulaznu pjesmu dok ulazi procesija predslavitelja, čitača i predstavnika kršćanskih zajednica.*

Ti, Kriste, Kralj si vjekova,  
Ti vladar sviju naroda,  
Ti sudac si jedincati  
Svih umova i srdaca.

Kriste, Kralju, mir i jedinstvo,  
podaj Crkvi svojoj kršćanskoj.

Glavari svih te naroda  
Pred svijetom javno častili,  
A mi Ti evo kličemo:  
Ti višnji kralj si sviju nas!

Kriste, Kralju...

O Kriste, mira vladaru,  
Pokori srca buntovna,  
U jedno stado skupi sve  
Od tebe što odlutaše.

Kriste, Kralju...

Sva slava tebi, Isuse,  
Što vlašću svijetom upravljaš,  
I ocu s duhom preblagim  
U vječne vijeke vjekova.

Kriste, kralju...

### **Uvodni pozdrav i**

**P** U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

**Z** Amen.

**P** Milost Gospodina našega Isusa Krista,  
ljubav Boga i zajedništvo Duha Svetoga  
sa svima vama.

**Z** I s duhom tvojim.

**P** Drage sestre i braćo u Gospodinu našem Isusu Kristu, okupili smo se na slavlje Božje riječi i molitvu za jedinstvo kršćana. Slavimo stoga svi zajedno Trojedinoga Boga: Bože, naš Oče, ti kruniš svekoliko svoje stvorenje pravdom i milosrđem.

**Z** Slavimo Te i hvalimo.

**P** Gospodine Isuse Kriste, tvoj križ nam daje novi život i pravednost.

**Z** Slavimo Te i hvalimo.

**P** Duše Sveti, ti nadahnjuješ naša srca da činimo pravdu.

**Z** Slavimo Te i hvalimo.

**P** Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo Svetoga Duha sa svima vama.

**Z** I s duhom tvojim.

**P** Ove godine tema molitvene osmine za jedinstvo kršćana, koju su odabrale Crkve u Indoneziji, glasi: "Teži za samom pravdom." Ova je tema imperativ zbog

situacija koje neprestano dovode do novih podjela i suprotstavljanja. Sada, dok smo zajedno sabrani u molitvi, prisjetimo se da je naš poziv, kao članova Kristova Tijela, da slijedimo i utjelovljujemo pravdu. Naše jedinstvo u Kristu daje nam snagu da sudjelujemo u borbi za pravdu i promicanje dostojanstva života.

## **II. MOLITVA KAJANJA**

**P** Predrage sestre i braćo, priznajmo pred Gospodinom da smo zgriješili i molimo oproštenje kako bi naše bogoslužje bilo ugodno Nebeskom Ocu. Recimo mu zajedno: Gospodine, smiluj se!

**Z** Gospodine, smiluj se!

**Č1** *(zaređeni službenik ili voditelj zajednice):* Milosrdni Bože, izabrao si nas da čuvamo tvoje stado. Isus, tvoj Sin, uči nas da budemo pravedni. Svjesni smo da se u našem služenju ponekad nepravedno odnosimo prema ljudima koje si nam povjerio: dajemo prednost onima koji su

nam bliski ili onima koji imaju viši društveni status; zanemarujemo strance, siromašne i najmanje u društvu; bojimo se braniti potlačene; zlorabimo crkvene resurse. To dovodi do toga da se neki ljudi okreću od tvoje Crkve. Gospodine, smiluj se!

**Z** Gospodine, smiluj se!

**Č2** *(neki drugi član zajednice):* Bože Ljubavi, okupio si nas kao udove svoga stada. Isus, tvoj Sin, učio nas je da ljubimo jedni druge jer je to znak da smo njegovi učenici. Priznajemo da nismo živjeli njegovu zapovijed ljubavi: članove drugih Crkava doživljavali smo kao protivnike; bili smo neprijatelji jedni drugima i spori oprostiti; usredotočujemo se samo na svoj osobni interes; zanemarujemo potrebe sestara i braće; isključujemo one koji ne dijele naša stajališta i svim time jačamo zidove podijeljenosti među nama. Gospodine, smiluj se!

**Z** Gospodine, smiluj se!

**Č3**     *(neki treći član zajednice):* Milostivi Bože, poslao si nas da svijet, naš zajednički dom, učinimo mjestom pravde za sve. U svojoj velikoj ljubavi, šalješ kišu pravednima i nepravednima, a u Isusu učiš nas ljubiti bez diskriminacije. Priznajemo da nismo uspjeli slijediti Tvoj nauk: nismo poštivali naše bližnje; širili smo neistine kroz različite društvene medije; sudjelovali smo u remećenju društvenog sklada. Naše ponašanje donosi opasnost da svijet postane neplodna zemlja koja više ne rađa tvojom pravdom za sva stvorenja. Gospodine, smiluj se!

**Z**        Gospodine, smiluj se!

**P**        Smilovao nam se Svemogući Bog, otpustio nam naše grijehе i privedo nas u život vječni.

**Z**        Amen.

*Pjeva se neka pjesma, himan ili se izvodi neka meditativna glazba.*

### III. NAVJEŠTAJ RIJEČI BOŽJE

- P** Izbavi nas, Gospodine, od tlačenja ljudskog, da se držimo tvojih zapovijedi.
- P** Svjetlošću svojom obasjaj one koji ti služe, i nauči nas zakonu svome.

#### **Prvo čitanje: Izl 16, 11-20**

**Č** Čitanje knjige Ponovljenog zakona!

„I proveseli se tada u nazočnosti Gospodina, Boga svoga - na mjestu što ga Gospodin, Bog tvoj, odabere da ondje nastani ime svoje - ti, sin tvoj i kći tvoja, sluga tvoj i sluškinja tvoja, levit koji bude u tvome gradu, došljak, sirota i udovica što budu kod tebe. Sjećaj se da si i sam bio rob u Egiptu. Zato drži i vrši ove uredbe.

Blagdan sjenica slavi sedam dana pošto pokupiš plodove sa svoga gumna i iz svoga badnja. Proveseli se na svoj blagdan ti, sin tvoj, kći tvoja, sluga tvoj, sluškinja tvoja, levit i došljak, sirota i udovica što se nađe u tvome gradu. Svetkuj u čast Gospodinu, Bogu svome, sedam dana na mjestu koje odabere Gospodin, jer će te Gospodin, Bog tvoj, blagoslovom

obasipati u svim tvojim žetvama, u svakom poslu ruku tvojih, da budeš potpuno veseo.

Tripot u godini neka se pokažu svi tvoji muškarci pred Gospodinom, Bogom tvojim, na mjestu koje on odabere: na Blagdan beskvasnog kruha, na Blagdan sedmica i na Blagdan sjenica. Ali neka nitko ne dođe pred Gospodina praznih ruku, nego neka svatko prinese što može, prema blagoslovu koji ti je udijelio Gospodin, Bog tvoj.

U svakom gradu koji ti daje Gospodin, Bog tvoj, postavi suce i nadglednike za svoja plemena da narodom pravedno upravljaju. Ne iskrivljuj pravde; ne budi pristran; ne primaj mita, jer mito zasljepljuje oči mudrih, a ugrožava stvar pravednih. Teži za samom pravdom". Riječ Gospodnja!

**Z** Bogu hvala!

**Responzorijalni psalam 82, 1-8** (*Može se pjevati u cjelini ili samo pripjev*)

**Č** Ustani, Bože, i sudi zemlju.

**Z** Ustani, Bože, i sudi zemlju.

- Č** Bog ustaje u skupštini »bogova«,  
usred »bogova« sud održava.  
»Dokle ćete sudit' krivo,  
ić' na ruku bezbožnima?
- Z** Ustani, Bože, i sudi zemlju.
- Č** Štitite slaba i sirotu,  
vratite pravicu jadniku i siromahu!  
Izbavite potlačenog i ubogog:  
istrgnite ga iz ruku bezbožnih!«
- Z** Ustani, Bože, i sudi zemlju.
- Č** Ne shvaćaju nit' razumiju,  
po mraku hodaju:  
poljuljani su svi temelji zemlje.
- Z** Ustani, Bože, i sudi zemlju.
- Č** Rekoh doduše: »Vi ste bogovi  
i svi ste sinovi Višnjega!  
Ali ćete k'o svi ljudi umrijeti,  
past ćete kao svatko od velikih!«  
Ustani, Bože, i sudi zemlju,  
jer si s pravom gospodar svih naroda.
- Z** Ustani, Bože, i sudi zemlju.

## **Drugo čitanje: Rim 12,1-13**

Č      Čitanje poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima!

Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim: prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu – kao svoje duhovno bogoslužje. Ne suobličujte se ovomu svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da možete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno.

Da, po milosti koja mi je dana svakomu između vas velim: ne precjenjujte se više no što se treba cijeniti, nego cijenite se razumno, kako je već komu Bog odmjerio mjeru vjere. Jer kao što u jednom tijelu imamo mnogo udova, a nemaju svi isto djelovanje, tako smo i mi, mnogi, jedno tijelo u Kristu, a pojedinci udovi jedan drugomu. Dare pak imamo različite po milosti koja nam je dana: je li to prorokovanje – neka je primjereno vjeri; je li služenje – neka je u služenju; je li poučavanje – u poučavanju; je li hrabrenje – u hrabrenju; tko dijeli, neka je darežljiv; tko je predstojnik – revan; tko iskazuje milosrđe – radostan!

Ljubav nehinjena! Zazirite oda zla, prijanjajte uz dobro! Srdačno se ljubite pravim bratoljubljem! Pretječite jedni druge poštovanjem! U revnosti budite hitri, u duhu gorljivi, Gospodinu služite! U nadi budite radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani! Pritječite u pomoć svetima u nuždi, gajite gostoljubivost! Riječ Gospodnja!

**Z** Bogu hvala!

**Č i Z** **Aleluja!** *(2 Pt 3, 13; ako je moguće pjevana)*

**Č** Ta po obećanju njegovu iščekujemo nova nebesa i zemlju novu, gdje pravednost prebiva.

**Č i Z** **Aleluja!**

**Č** Gospodin s vama.

**Z** I s duhom tvojim.

**Č** Navještaj svetog Evanđelja po Luki!

**Z** Slava Tebi Gospodine!

**Č** U ono vrijeme: Isus se u snazi Duha vrati u Galileju te glas o njemu puče po svoj okolici. I slavljen od sviiju, naučavaše po njihovim sinagogama.

I dođe u Nazaret, gdje bijaše othranjen. I uđe po svom običaju na dan subotnji u sinagogu te ustane čitati. Pruže mu svitak Knjige proroka Izaije. On razvije svitak i nađe mjesto gdje stoji napisano:

*Duh Gospodnji na meni je  
jer me pomaza!  
On me posla  
blagovjesnikom biti siromasima,  
proglasiti sužnjima oslobođenje,  
vid slijepima,  
na slobodu pustiti potlačene,  
proglasiti godinu milosti Gospodnje.*

Tada savi svitak, vrati ga poslužitelju i sjede. Oči sviju u sinagogi bijahu uprte u njega. On im progovori: »Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima.« Riječ Gospodnja!

**Z** Slava tebi Kriste!

**Č i Z** **Aleluja!** (2 Pt 3, 13; ako je moguće pjevana)

**Č** Ta po obećanju njegovu iščekujemo nova nebesa i zemlju novu, gdje pravednost prebiva.

**Č i Z** **Aleluja!** (ako je moguće pjevana)

## Propovijed

### Čin obvezivanja na pravdu, milosrđe i jedinstvo

**P** Isus Krist moli za jedinstvo svojih učenika.  
Dar njegovog života pravda je za svijet.

**Č1** Kao udovi Kristova Tijela pozvani smo  
krenuti zajedno njegovim putem.

**Č2** Odazovimo se Njegovom pozivu.

**Z** Duše Sveti, ujedini nas u djelovanju.

\*\*\*

**Č1** Kao udovi Kristova tijela, pozvani smo  
biti slobodni od navezanosti na novac i bi-  
ti zadovoljni onime što uspijemo priskrbiti.

**Č2** Prekinimo krug pohlepe i živimo u  
jednostavnosti.

**Z** Duše Sveti, ujedini nas u djelovanju.

\*\*\*

**Č1** Kao udovi Kristova Tijela, pozvani smo  
razglašavati oslobođenje zarobljenima i  
žrtvama svih oblika nasilja.

**Č2** Pomozimo im da žive dostojanstveno.

**Z** Duše Sveti, ujedini nas u djelovanju.

\*\*\*

- Č1** Kao udovi Kristova tijela, pozvani smo njegovati gostoljubivost prema strancima.
- Č2** Dopustimo da nadilazimo jedni druge u iskazivanju te časti.
- Z** Duše Sveti, ujedini nas u djelovanju.

\*\*\*

- Č1** Kao udovi Kristova Tijela, pozvani smo naviještati Radosnu vijest svemu stvorenju.
- Č2** Štitimo život i ljepotu Božjeg stvorenja.
- Z** Duše Sveti, ujedini nas u djelovanju.

\*\*\*

- P** Da bismo konkretizirali naše pojedinačno opredjeljenje da radimo zajednički na pravednosti, pozivam vas da napišete jedno djelo kojega ste se sjetili i odabrali na papirić. Papirić neka bude blizu vašeg srca i darujte je kao prinos.

*(Tijekom pisanja odluka/djela za pravednost može se pjevati prikladna pjesma na temu jedinstva i/ili pravednosti.)*

## Prinos

**P** "Objavljeno ti je, čovječe, što je dobro, što Gospodin traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi." (*Mih 6, 8*)

**Z** Obvezujemo se činiti djela pravde.

*(U ovom se trenutku prikupljaju papirići i donose naprijed kako bi bili stavljeni u podnožje križa.)*

**P** Milostivi Bože, pokazao si nam svoje suosjećanje i brigu za svako stvorenje. Tvoja nas ljubav nadahnjuje da ti ponudimo ova djela naše predanosti pravdi tako što ćemo ljubiti cijelim srcem svakoga bez obzira na njegov kulturni, etnički i vjerski identitet. Primi ove naše prinose i preobrazi ih u djelo za jedinstvo Tvoje Crkve. To te molimo po tvome Sinu, Isusu Kristu, u sili Duha Svetoga, koji s tobom živi i kraljuje, Bog, po sve vijeke vjekova.

**Z** Amen.

## IV. ISPOVIJED VJERE

### Znak mira

**P**      Sestre i braćo, u jednakom ljudskom dostojanstvu stvorenja Božjih pruži-mo jedni drugima znak mira, da mogremo zajedno ispovjediti svoju kršćansku vjeru.

### Nicejsko-carigradsko vjerovanje

*(Umjesto Nicejsko-carigradskog može se koristiti i Apostolsko vjerovanje ili obrazac iz obreda krštenja)*

**Z**      Vjerujem u jednoga Boga,  
Oca svemogućega,  
stvoritelja neba i zemlje,  
svega vidljivoga i nevidljivoga.  
I u jednoga Gospodina Isusa Krista,  
jedinorođenoga Sina Božjega.  
Rođenog od Oca prije svih vjekova.  
Boga od Boga, svjetlo od svjetla,  
pravoga Boga od pravoga Boga.  
Rođena, ne stvorena,  
istobitna s Ocem,

po kome je sve stvoreno.  
Koji je radi nas ljudi i radi našega  
spasenja sišao s nebesa.  
I utjelovio se po Duhu Svetom  
od Marije Djevice:  
i postao čovjekom.  
Raspjet također za nas:  
pod Poncijem Pilatom mučen i pokopan.  
I uskrsnuo treći dan, po Svetom Pismu.  
I uzašao na nebo:  
sjedi s desne Ocu.  
I opet će doći u slavi  
suditi žive i mrtve,  
i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.  
I u Duha Svetoga,  
Gospodina i životvorca;  
koji izlazi od Oca /i Sina/.  
Koji se s Ocem i Sinom skupa časti  
i zajedno slavi;  
koji je govorio po prorocima.  
I u jednu svetu katoličku i  
apostolsku Crkvu.  
Ispovijedam jedno krštenje  
za oproštenje grijeha.  
I iščekujem uskrsnuće mrtvih.

I život budućega vijeka.  
Amen.

## **VI. MOLITVA VJERNIKA**

*Tijekom molitve vjernika može se oblikovati „ljudski lanac“: vidi uvod.*

- P**      Uzdignimo Gospodinu našu zajedničku molitvu za Crkvu i za potrebe cijelog čovječanstva.
- Č1**     S otoka i oceana, klanjamo ti se, Bože, Stvoritelju života.  
Preko planina i dolina, slavimo te, Bože, Spasitelja svijeta.  
Jezicima svih naroda, zahvaljujemo ti, Bože, Tješitelju tijela i duša.  
Dolazimo pred Tebe noseći svoja bremena i nade.  
Danas Te molimo:
- Z**      Bože, čuj nam molitvu i podari ljubav svoju.
- Č2**     Molimo za one koji su pogođeni nepravdama.

Ohrabri nas da ne pristanemo na  
nepravdu i da ojačamo njihovu nadu.  
Molimo za one koji ne prestaju biti  
nepravedni prema bližnjima.  
Neka Tvoja dobrohotnost ispuni srca  
sviju i sve nas učini promicateljima  
oslobođenja od nepravde.  
Molimo za sve institucije i osobe  
koje se zalažu za pravdu.  
Daj da postupamo pravedno  
po tvojim riječima.  
Danas Te molimo:

**Z** Bože, čuj nam molitvu  
i podari pravdu svoju.

**Č3** Molimo za vidljivo jedinstvo Crkve.  
Bože, Oče, vodi nas k ispunjenju Isusove  
molitve da svi budemo jedno i radimo  
zajedno na ostvarenju Tvoga Kraljevstva.  
Danas Te molimo:

**Z** Bože, čuj nam molitvu  
i podari žar za promicanje jedinstva.

**Č4** Zahvaljujemo Ti na brojnim rasama,  
kulturama i običajima koje dijelimo

u ovome svijetu.

U našim različitostima, ujedini nas po  
svojoj ljubavi.

Omogući nam da zajedno djelujemo  
podržavajući život i daj da ovaj svijet  
bude dom ispunjen mirom  
i pravdom za cijelo čovječanstvo.  
Danas Te molimo:

**Z**      Bože, čuj nam molitvu  
i daj nam svoj mir.

## **VI. MOLITVA GOSPODNJA**

**Očenaš** (*pjevano ili recitirano*)

**P**      Sjedinjeni ljubavlju Kristovom, pomolimo  
se Ocu riječima koje nas je naučio Isus:

**Z**      Oče naš,  
koji jesi na nebesima,  
sveti se Ime Tvoje.  
Dodi kraljevstvo Tvoje,  
budi volja Tvoja,  
kako na Nebu,  
tako i na Zemlji.  
Kruh naš svagdanji daj nam danas,

i otpusti nam duge naše,  
kako i mi otpuštamo dužnicima svojim.  
i ne uvedi nas u napast,  
nego izbavi nas od zla.  
Amen.

## Pjesma

*Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!*

Sve nas sabra sad u jedno ljubav Krista,  
zanos nas i naša radost, nek' je u Njem.  
Boga živog mi se bojmo, ljubeći Ga,  
a nek' srca naša veže ljubav prava.

*Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!*

Kad se dakle, sakupljamo mi u jedno,  
nek' se više i ne dijele naše misli.  
Nek' je konac zlobnim svađam, a i raspram.  
U sredini našoj neka bude Krist Bog.

*Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!*

Skupa s blaženima nama podaj vidjet,  
proslavljenim Lice Tvoje, Kriste Bože.  
Radost što je neizmijerna, i to prava,  
posve vijeke, i kroz vječnost svu bez kraja.

*Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!*

## **VIII. BLAGOSLOV I OTPUST**

### **Otpust**

**P** Pri izlasku, dobit ćete jedan papirić s napisanim jednim djelom pravde, milosrđa i jedinstva. Pozivamo vas da se molite za to djelo koje je napisano na papiriću.

### **Blagoslov**

**P** Gospodin s vama.

**Z** I s duhom tvojim.

**P** Neka vas Bog zagrli ljubavlju i učini da ljubav po vama dopre do sve braće ljudi.

**Z** Amen.

**P** Neka Bog zapali hrabrost u vama i učini vas posrednicima svoje pravde i mira.

**Z** Amen.

**P** Neka vam Bog da poniznosti i upornosti da njegujete jedinstvo.

**Z** Amen.

**P**      Blagoslov Boga Svemogućega,  
Oca, Sina i Duha Svetoga,  
sašao na vas i ostao vazda s vama.

**Z**      Amen.

**P**      Idite u miru.

**Z**      Bogu hvala.

**Završna pjesma** (*za vrijeme koje se vjernici razilaze, uzimajući na izlazu po jedan papirić s napisanim djelom za koje će moliti i vršiti ga.*)

**BIBLIJSKA RAZMATRANJA I MOLITVE  
ZA OSAM DANA**

**PRVI DAN**

**“Pravda nek’ poteče kao voda“**

**(Am 5, 24)**

Am 5, 22-25

Lk 11, 37-44

*Razmatranje*

Kršćani ponekad mogu biti vrlo predani molitvi i slavljenju, ali manje zabrinuti za siromašne i marginalizirane. Ponekad molimo u crkvi, ali istodobno ugnjetavamo svoje bližnje ili iskorištavamo okoliš. Kršćani u Indoneziji prepoznaju da u njihovoj zemlji postoje ljudi koji strastveno pokušavaju prakticirati svoju vjeru, ali koji ugnjetavaju one koji imaju drugačija uvjerenja, pri tome posežući i za nasiljem. No, u Evanđelju po Luki, Isus nas podsjeća da je vanjski znak pravoga čašćenja Boga pravedno ponašanje. On je žestok u svojoj osudi onih koji zanemaruju tu obvezu.

U proročanstvu proroka Amosa Bog odbacuje djela pobožnosti onih koji zanemaruju

pravdu, sve dok oni ne puste da: "Pravda poteče kao voda i pravica k'o bujica silna." (5, 24) Prorok inzistira na apsolutnoj povezanosti između pobožnosti i činjenja djela pravde. Kada kršćani rade zajedno na tome da slušaju krikove siromašnih i potlačenih, oni rastu u zajedništvu jedni s drugima i Trojedinim Bogom.

### *Molitva*

Bože udovica, siročadi i stranaca, pokazao si nam put pravde.

Pomozi nam slijediti Tvoj put tako da činimo pravdu kao izraz naše pobožnosti prema Tebi.

Kao kršćani, daj da te zajedno slavimo ne samo našim srcima i mislima, već i našim djelima.

Neka nam pomogne Duh Sveti i neka nas vodi da radimo na postizanju pravde gdje god bili kako bi se mnogi ljudi ojačali našim naporima. To te molimo u imenu Isusovu. Amen.

## DRUGI DAN

**“Vaša riječ neka bude: ‘Da, da, – ne, ne!’”**

**(Matej 5, 37)**

Ef 4, 22-25

Mt 5, 33-37

### *Razmatranje*

Nasilje prema bližnjima nije samo u fizičkim napadima i pljački, već i u tračevima i zlonamjernim glasinama. Društveni mediji učinili su da se neistine lako i trenutno mogu proširiti širokom auditoriju. Kršćani u Indoneziji svjesni su kako je to ponekad dovelo do toga da laži i predrasude također propagiraju i vjerske skupine, uključujući i kršćani, protiv drugih vjerskih skupina. Strah i prijetnja odmazde mogu dovesti do toga da se ljudi boje ustati u obranu istine i mogu prouzročiti da prešute neistinite i nepravedne izjave usmjerene na izazivanje straha.

Isus je hrabro rekao: "Vaša riječ neka bude: ‘Da, da, – ne, ne!’; Što je više od toga, od Zloga je." Prevtljivost uništava dobre odnose između

ljudi i između skupina, uključujući i Crkava. Neiskrenost uništava jedinstvo Crkve. Poslanica Efežanima podsjeća nas da smo udovi jedni drugih. Ovo je poziv da kršćani budu iskreni i odgovorni jedni prema drugima kako bismo mogli rasti u zajedništvu. Kada to činimo, neće duh zla, nego Duh Sveti biti s nama.

### *Molitva*

Bože pravde, daruj nam mudrost da razlikujemo ispravno od pogrešnoga.

Neka naša srca budu vođena iskrenošću i naše usne neka govore istinu.

Daj nam hrabrost biti iskreni i kada drugi idu protiv nas.

Čuvaj nas od širenja prijetvornosti; učini nas, umjesto toga, oruđima jedinstva i mira, da širimo Radosnu vijest svim ljudima.

To molimo u ime tvoga Sina, Isusa Krista. Amen.

## **TREĆI DAN**

### **“Milostiv je Gospodin i milosrdan”**

**(Ps 145,8)**

Ps 145, 8-13

Mt 1, 1-17

#### *Razmatranje*

„Gospodin je dobar svima, milosrdan svim djelima svojim”, rekao je psalmist, naviještajući da Božja ljubav nadilazi granice nacionalnosti, kulture, rase, pa čak i religije. Isusovo rodoslovlje u Matejevom evanđelju odražava ovu sveobuhvatnu viziju. Dok su drevne kulture često vidjele žene kao manje vrijedne ili kao vlasništvo njihovih očeva ili muževa, Matej navodi imena četiriju žena među Isusovim precima, od kojih su dvije, Ruta i Rahaba, bile poganke. Trojica drugih predaka na popisu bili su poznati zbog svoje grešnosti, uključujući i preljubničkog kralja Davida. Imenujući ih u Isusovom rodoslovlju i čineći ih dijelom Božje ljudske povijesti, naviješta se da Bog uključuje sve ljude, muškarce i žene, grešne i pravedne, u svoj plan spasenja, bez obzira na njihovu pozadinu.

Indonezija je nacija s preko 17 000 otoka i 1 340 različitih etničkih skupina, a Crkve su često odvojene po etničkim osnovama. Takva isključivost može dovesti do toga da neki vide sebe kao jedinog posjednika istine, ranjavajući tako jedinstvo Crkve. Usred eskalacije etničkog i vjerskog fanatizma te rastućeg duha netolerancije u cijelom svijetu, kršćani mogu služiti ljudskoj obitelji ujedinjujući se u svjedočenju za sveobuhvatnu ljubav Božju, koju psalmist navješćuje govoreći da je "Gospodin dobar svima."

### *Molitva*

Oče, Sine i Duše Sveti, jedan Bože, dajemo ti hvalu zbog velike slave kojom si se očitovao u svom stvorenju.

Daj nam otvoreno srce kojim ćemo obuhvatiti sve koji su diskriminirani.

Pomozi nam rasti u ljubavi onkraj predrasuda i nepravde.

Daruj nam milost poštovati jedinstvenost svake osobe kako bismo u svojoj različitosti iskusili jedinstvo. To te molimo u Tvom svetom imenu. Amen.

## ČETVRTI DAN

**„U življenju budite zadovoljni onim što imate!“**

**(Hebrejima 13, 5)**

Heb 13, 1-5

Mt 6, 25-34

### *Razmatranje*

Pisac poslanice Hebrejima upozorava na pretjeranu ljubav za novac i materijalne stvari. U svjetlu naše sklonosti da mislimo da nikada nemamo dovoljno, tekst nas podsjeća na Božju providnost i uvjerava nas da Bog nikada neće napustiti svoje stvorenje. Kroz plodnost zemlje, rijeka i mora, Božja dobrotu pruža dovoljno hrane i slatke vode za održavanje svih živih bića, a ipak mnogi ljudi nemaju ove osnovne potrepštine. Ljudska slabost i pohlepa često dovode do korupcije, nepravde, siromaštva i gladi. Može biti primamljivo to da, umjesto da se brinemo o drugima i dijelimo s njima dobra, skupljamo i nagomilavamo novac, hranu i prirodne resurse za sebe, svoje države ili etničke skupine.

Isus nas uči da materijalne stvari ne bi trebale biti naša glavna briga. Umjesto toga, trebamo najprije raditi za Kraljevstvo Božje i njegove vrijednosti, vjerujući da će nam nebeski Otac providjeti. Posljednjih godina pojedine Crkve u Indoneziji pružaju različite vrste financijske, ljudske i obrazovne potpore malim Crkvama u ruralnim područjima. U ovom jednostavnom i praktičnom primjeru uzajamne ljubavi oni pokazuju jedinstvo sa svojom braćom kršćanima, što je Božji dar njegovoj Crkvi. Jednostavnije živjeti, neopterećeni zarađivanjem novca iznad naših potreba ili gomilanjem resursa za budućnost, može nam omogućiti da Zemlja, naša zajednička kuća, bude pravednije mjesto.

### *Molitva*

Sućutni Bože, zahvaljujemo ti za tvoje obilne darove.

Daj nam milost prihvatiti sve blagoslove u jednostavnosti i s poniznom zahvalnosti.

Pomozi nam da budemo zadovoljni i spremni dijeliti s drugima koji su u potrebi da bi tako svi iskusili jedinstvo u ljubavi koja proistječe iz tebe, našega Trojedinog Boga, koji živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

## **PETI DAN**

### **On me posla blagovjesnikom biti siromasima (Lk 4, 18)**

Am 8, 4-8

Lk 4, 16-21

#### *Razmatranje*

Prorok Amos kritizirao je trgovce koji su varali i iskorištavali siromahe da bi ostvarili maksimalnu dobit. Amos je također naglasio da Bog primjećuje njihove zločine i da ih nikada neće zaboraviti. Bog sluša vapaje žrtava nepravde i nikada ne napušta one koji su iskorištavani i nepravedno tretirani.

Živimo u globaliziranom svijetu u kojemu bujaju marginalizacija, iskorištavanje i nepravda. Jaz između bogatih i siromašnih postaje sve širi. Gospodarski uspjeh postaje odlučujući čimbenik u odnosima naroda, nacija i zajednica. Ekonomska pitanja često izazivaju napetosti i sukobe među njima. Teško je uživati u miru kada je pravda odsutna.

Na temelju blaga našeg zajedničkog krštenja, svi kršćani sudjeluju u Isusovoj proročkoj misiji da budu blagovjesnici siromasima i slabima, riječima i djelima. Kad prepoznamo ovu misiju, Duh Gospodnji bit će i na nama, osnažujući nas da radimo za pravdu. Naše dostojanstvo kršćana poziva nas da govorimo i djelujemo tako da se riječi iz knjige proroka Izaije, koje je Isus navijestio u Nazaretu, svakodnevno ispunjavaju u onima oko nas.

### *Molitva*

Bože, naš Oče, oprosti nam zbog naše čežnje za moću i oslobodi nas od napasti da tlačimo druge. Svojim Svetim Duhom zajedništva, pomози nam živjeti u solidarnosti sa svojim bližnjima, da bismo tako sa tvojim Sinom Isusom sudjelovali u ostvarenju tvoga obećanja slobode od siromaštva i tlačenja. To te molimo u njegovo ime. Amen.

## ŠESTI DAN

**„Gospodin nad vojskama njegovo je ime“**

**Jr 10, 16:**

Jr 10, 12-16

Mk 16, 14-15

### *Razmatranje*

Stvoreni svijet odraz je Božje čudesne moći. Božja veličina pokazala se vidljivom u stvaranju i po stvaranju: „Gospodin nad vojskama njegovo je ime!“ Danas se suočavamo s ozbiljnim globalno-ekološkim krizama koje prijete preživljavanju cijeloga prirodnoga svijeta. Mnogi ljudi, obmanuti pohlepom, iskorištavaju stvorenja iznad njihovih mogućnosti. U ime razvoja šume su uništene i onečišćenje uništava zemlju, zrak, rijeke i mora, čime je agrikultura onemogućena, čine svježu vodu nepitkom i prouzrokuju smrt životinja. U ovom kontekstu korisno je sjetiti se da nakon uskrsnuća Isus povjerava učenicima da obznanjuju Radosnu vijest svakom stvorenju. Nijedan dio stvorenja nije izvan Božjega plana da učini sve stvari novima. I tako, promjena je bila potrebna od namjere iskori-

štavanja do stava koji vrednuje i pomiruje nas sa stvaranjem.

Pokreti ljudi različitih vjera u Indoneziji i mnoga druga mjesta nadahnjuju kršćane da promoviraju eko-prijateljske Crkve i da zauzme stav protiv prirodnih zlouporaba. Ovo ujedinjuje kršćane da budu svjedoci svoga Stvoritelja da je on jedini koji je stvorio sve stvari. Kad se pridružujemo ostalim kršćanima u obrani našega zajedničkoga zemaljskoga doma, ne uključujemo se samo u aktivizam, nego također ispunjavamo Božju zapovijed da obznanjujemo Radosnu vijest Božje iscjeliteljske i obnavljajuće ljubavi svemu stvorenju.

### *Molitva*

Dragi Bože, po tvojoj su riječi sve stvari stvorene. Zahvaljujemo ti za svemir koji odražava tvoju slavu, ljepotu i nježnost.

Daj nam mudrost da pažljivo hodamo zemljom i da zajedno budemo proroci tvoje Radosne vijesti svakome stvorenju. Amen.

## **SEDMI DAN**

**„Ženo, velika je tvoja vjera!“**

**(Mt 15, 28)**

1 Sam 1, 13-17

Mt 15, 21-28

### *Razmatranje*

Eli pogrešno prosuđuje Aninu duboku i žarku molitvu i osuđuje ju, odbija njezine zamolbe kao da je pijana lutalica. Riječi njezina odgovora pozivaju ga da ju ne odbije kao nevrijednu ženu, omekšale su njegovo srce i otpustio ju je s blagoslovom. Također, kad je žena Kanaanka došla moliti Isusa da ozdravi njezinu kćer, Isus je u početku odbija govoreći da je došao samo radi svoga vlastitoga naroda. Ali ona je još ustrajala u preklinjanju i izazivanju i, očigledno, prepoznajući njezinu vjeru, Isus ispunja njezin zahtjev. U obama slučajevima, žena koja je bila u početku marginalizirana i osuđena nevrijednom pozornosti ispostavilo se da je bila govoreće proročke

riječi koje omekšavaju srca i donose spasenje i puninu.

Marginalizacija i oglašivanje na ženin glas nastavlja se i u našem vremenu. Ustvari čak i unutar naših Crkava mi smo često sudionici kultura koje obezvrjeđuju ženu. Kao kršćani postanimo svjesni svojih propusta u ovome području, trebaju čistije prepoznati strahotu nasilja nad ženama i djecom, odvedenih nasilno iz svojih domova i odvedenih u druge države. Ovi i mnogi drugi doseljenički radnici često su tretirani kao da nisu ljudi i onemogućena su im osnovna ljudska prava. Prije nekoliko godina Crkve u Indoneziji poduzele su zajedničku akciju protiv trgovine ljudima i seksualnoga zlostavljanja djece. Njihova nastojanja i nastojanja ljudi drugih vjera još su hitniji otkada se broj žrtava u pojedinim dijelovima njihove države povećava iz dana u dan. Kao kršćani ujedinjeni u molitvi i proučavanju Pisma, istinski slušajući Božji glas, mogu otkriti kako Bog također govori po krizama najzlostavljanijih u društvu. To je kada zajedno čuju Božji poziv da se ujedine u zajedničku akciju protiv trgovine ljudima i ostalih zala.

### *Molitva*

Milosrdni Bože, ti si izvor ljudskoga dostojanstva.

Po tvojoj milosti i snazi, Anine riječi promijenile su srce svećenika Elija; po tvojoj milosti i snazi riječi žene Kanaanke potakle su Isusa da ozdravi njezinu kćer.

Tražeći da očitujemo jedinstvo Crkve, daj nam hrabrosti da odbacimo sve oblike zlostavljanja žena, i daj nam da slavimo darove Duha koje žene donose u službu Crkvi.

To te molimo po Kristu našem Gospodinu, koji živi i kraljuje s tobom i s Duhom Svetim, Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

## **OSMI DAN**

**„Gospodin je moje svjetlo i spasenje“**

**(Ps 27, 1)**

Ps 27, 1-4;

Iv 8, 12-20;

### *Razmatranje*

Za vrijeme osam dana ovoga Tjedna molitve za jedinstvo kršćana dnevne meditacije uzele su u obzir mnoge teške situacije s kojima se suočava današnji svijet uključujući pohlepu, nasilje, isključivost, eksploataciju, siromaštvo, zagađenje, glad i trgovinu. Crkve u Indoneziji svjesne s ovih problema kao izazova s kojima se suočavaju svi kršćani. Prepoznaju i priznaju da su neki od ovih grijeha također uprljali živote njihovih crkava, ranjavajući njihovo jedinstvo i umanjujući njihovu vjerodostojnost u svijetu. U isto vrijeme također prepoznaju mnoge obećavajuće primjere Crkava koje dolaze zajedno svjedočiti njihovo jedinstvo u Kristu. Kršćani u drugim dijelovima svijeta

moгу imenovati mnoge druge primjere iz svoje vlastite situacije.

Iz dana u dan, iz godine u godinu, i posebno tijekom ovoga tjedna molitve za jedinstvo kršćana, kršćani se zajedno sastaju na zajedničku molitvu, ispovijedajući svoju zajedničku krsnu vjeru, slušajući Božji glas u Pismima i moleći zajedno za jedinstvo u Kristovu Tijelu. Čineći tako, shvaćaju da je Sveto Trojstvo izvor svega jedinstva i da je Isus svjetlo svijeta koji obećaje svjetlo života onima koji ga slijede. Mnoge nepravde u svijetu ražalošćuju ih ili ljute, ali oni ne gube nadu, oni se prebacuju na djelovanje jer je Gospodin njihovo svjetlo i spasenje i uporište njihovih života, oni se ne boje.

### *Molitva*

Bože, naš Održavatelju, slavimo te zbog tvoje dražesne nježnosti, što nas podržavaš u vrijeme suđenja i što nam pokazuješ svoje svjetlo u vremenima tame. Preobrazi naše živote kako bismo mogli biti blagoslov za druge. Pomozi nam živjeti jedinstvo u različitosti kao svjedoci tvoga zajedništva, Oca, Sina i Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

## EKUMENSKA SITUACIJA U INDONEZIJI

### *Uvod*

Indonezija je pluralističko društvo, dom za ljude mnogih plemena, jezika, kultura i religija. Od 265 milijuna ljudi, oko 12% su katolici i protestanti. Kršćanstvo su prvi put u Indoneziju, još u sedmom stoljeću, donijeli tzv. „nestorijanci“, točnije u Sjevernu Sumatru; međutim, vjera nije preživjela. Evanđelje su potom ponovno donijeli katolički misionari koji su pratili portugalske trgovce početkom 16. stoljeća. Tu valja spomenuti i sv. Franju Ksaverskog, koji je djelovao na otočju Malaku od 1546. do 1547. godine. Prvo krštenje bilo je 1534. u Mamuyi, Halmahera. Godine 1605. Nizozemci su pod zastavom trgovačke tvrtke „Verenigde Oost-Indische Compagnie“ (VOC, Nizozemska istočnoindijska kompanija) protjerali Portugalce iz Indonezije. Dolaskom tih nizozemskih trgovaca, u Indoneziju je došao protestantizam, a i tamošnji katolici su bili prisiljeni postati protestanti.

VOC je izvorno bio zainteresiran za nabavku začina koji su se uglavnom proizvodili u isto-

čnom dijelu Indonezije. U narednim godinama, VOC predstavljala nizozemsku kolonijalnu vladu i uvodi se kalvinizam kojeg su prakticirale Crkve u Nizozemskoj u 17. stoljeću. Reformirana crkva bila je službena državna crkva, i kao takva imala je posebne privilegije.

Kasniji misionari koji su došli u Indoneziju, uglavnom iz Nizozemske i Njemačke, ograničavali su se na rad samo s određenim plemenima. Rezultat je taj, da kršćanske podjele prate plemenske granice. Većina kršćanskih zajednica koristila je jezike plemena u bogoslužju, ali postupno su usvojili i jezik Bahasa, nacionalni jezik. Dolaskom Obnovljenog evangeličkog kršćanstva i Karizmatskog pokreta u Indoneziju u prošlom stoljeću, a nedavno dolazak i pravoslavnog kršćanstva, Crkve u Indoneziji predstavljaju široku paletu kršćanskih tradicija, koje uključuju: katolike, luterane, reformirane, pentekostne, evanđeoske, karizmatske, baptističke, adventističke i pravoslavne tradicije te Vojsku spasa.

Sve ove Crkve danas surađuju preko različitih platformi, kako bi odgovorile na probleme koji se odnose na jedinstvo Crkve te na zajedničke probleme u društvu, na lokalnoj, regional-

noj i nacionalnoj razini. Na primjer, žene različitih kršćanskih zajednica na području Kebayorana u Jakarti, zajednički dijele vrlo povoljne pakete objeda za vozače rikši, za obitelji s niskim prihodima i za beskućnike. Imaju redovite prijateljske sastanke, a zajedno s drugim ženskim grupama, na različitim mjestima, svake godine obilježavaju Svjetski molitveni dan, za mir i pravdu u društvu.

### *Zajednica Crkava u Indoneziji*

*Persekutuan Gereja-gereja di Indonesia* (PGI), Zajednica Crkava u Indoneziji, zajednica je protestantskih crkava u Indoneziji. Osnovana je kao *Dewan Gereja-gereja di Indonesia* (DGI), Vijeće Crkava u Indoneziji, 25. svibnja 1950., s ciljem udruživanja Crkava u Indoneziji. Čak i prije Drugog svjetskog rata, dugo se sanjalo o vijeću Crkava, posebice sa zadatkom koordinacije djelovanja različitih misijskih organizacija u Indoneziji. Inspirirane državnom neovisnošću do koje je došlo 1945. godine, Crkve u mnogim dijelovima zemlje su osjetile potrebu da izraze svoje jedinstvo. Na 10. općoj skupštini u Ambonu 1980. DGI je promijenio ime u *Persekutuan Gereja-gereja di Indonesia* (PGI).

Članovi Vijeća došli su do toga da, nakon nekoliko godina rada, trebaju produbiti i ojačati zajedništvo i izaći izvan okvira pukih organizacijskih pitanja, prema zajedničkom djelovanju kao zajednica Crkava, radeći zajedno na konkretnim načinima promicanja jedinstva Crkve i propovijedanja Evanđelja u kontekstu pluralističkog indonezijskog društva.

U sklopu susreta 1980. godine, PGI je izradio „Pet dokumenata crkvenog jedinstva“: (1) zajednički poziv Crkava u Indoneziji, (2) zajedničko razumijevanje kršćanske vjere, (3) međusobno priznavanje i prihvaćanje među Crkvama u Indoneziji, (4) regulative, (5) prema autonomiji u teologiji, resursima i financijama Crkava u Indoneziji. Ovi dokumenti odražavaju teološko i ekleziološko shvaćanje Crkava članica u svjetlu zajedničkog nastojanja prema jedinstvu Crkve, što se očituje u konkretnim programima obnove, razvijanja i ujedinjavanja Crkava. Ove dokumente uvijek pregledava Opća skupština PGI-ja koja se održava svakih pet godina. Trinaesta Opća skupština PGI-ja odlučila je 2000. godine krenuti k prihvaćanju navedenih pet dokumenata kao jedinstvenog dokumenta koji se zove: "*Dokumen Keesaan*

*Gereja*" (DKG) - Dokument o jedinstvu Crkve. Vjeruje se da će ovaj dokument služiti kao glavna referentna točka za članove PGI-ja dok rade za jedinstvo Crkava i za zajedničko kršćansko svjedočenje u Indoneziji. U ovom trenutku, PGI ima 89 Crkava članica, uključujući pentekostne, evanđeoske i karizmatске crkve. Postoje i lokalne PGI zajednice koje uključuju manje i regionalno zasnovane Crkve.

PGI povremeno objavljuje javna priopćenja ili šalje pisma vladi Republike Indonezije kao odgovor na određena kritična pitanja u društvu, uključujući i provedbu vjerskih sloboda te zagovaranje pravde i mira, posebno za one koji su marginalizirani. Također, PGI šalje pastoralna pisma crkvama članicama o aktualnim pitanjima u Indoneziji, kao što su sloboda vjeroispovijesti, korupcija, kršenja ljudskih prava, nasilje, zaštita djece i sl. Šesnaesta Opća skupština PGI-ja 2014. godine održana je pod naslovom „Trpljenja mnoga i velika bacio si na me: ali ti ćeš me opet oživiti i opet me podići iz dubine zemlje“ (*Psalam 71, 20*). Ona među ostalim kaže: „U solidarnosti sa svom djecom nacije, zajedno želimo provoditi vrijednosti *Pancasila* kako bismo prevladali siromaštvo,

nepravdu, radikalizam i uništavanje okoliša.“ Ta tema je nadahnjivala djelovanje PGI-ja i njegovih članova posebno za razdoblje od 2014 do 2019. Crkve članice PGI dijele uvjerenje da je pohlepa glavni uzrok četiriju različitih, međusobno povezanih pitanja. Zato PGI potiče takozvani "*spiritualitas keugaharian*" ili „duhovnost umjerenosti“.

### *Katolištvo u Indoneziji i Katolička biskupska konferencija*

Unatoč ranijim misionarskim uspjesima u 16. stoljeću, katoličanstvo je potiskivano pod nizozemskom vladavinom sve do 1807. godine, kada su politički događaji u Europi ponovno omogućili katolicima slobodu vjeroispovijedanja. Rimokatoličanstvo je dakle postojalo samo u ograničenim područjima do druge polovice 19. stoljeća i do 20. stoljeća, kada su novim misionarskim nastojanjima utemeljene škole, sjemeništa i nove bogoslužne zajednice. Prvi autohtoni indonezijski svećenici zaređeni su dvadesetih godina 20. stoljeća, a jedan od tih svećenika, fra Albertus Soegijapranata (SJ), postao je 1940. godine prvim biskupom. Bio je neke vrste indonezijski nacionalni junak zbog

potpore indonezijskoj neovisnosti, a poznat je njegov slogan: "100% katolički, 100% indonezijski."

Indonezijska katolička biskupska konferencija formirana je dvadesetih godina 20. stoljeća, a potom ponovno ustrojena pedesetih godina kako bi uključivala biskupe iz svih dijelova nove neovisne države. Od 1987. godine naziva se *Konferensi Waligereja Indonesia* (KWI). Dugo postojanje indonezijske biskupske konferencije omogućilo je biskupima ključne intervencije tijekom Drugog vatikanskog koncila (1962.-1965.), što su i činili, osobito s obzirom na dokument Vijeća o Objavi. Valja istaknuti da je prva od tih intervencija, koju je imao nadbiskup Gabriel Manek iz Endeha u Timoru, bila usmjerena protiv prvo predloženog nacrtu *De fontibus* zato što bi to, po njegovu mišljenju, bio moguć izvor prepreka u dijalogu Crkve s drugim kršćanima. Vidimo dakle da su indonezijski katolički biskupi bili posvećeni ekumenskom projektu već od 1962. godine.

### *Suradnja PGI-ja i KWI-ja*

Dugi niz godina, PGI i KWI su blisko surađivali, posebice u rješavanju pitanja od zajedni-

čkog interesa u zemlji. Od 1980. godine, PGI i KWI svake godine izdaju zajedničke božićne poruke koje govore o društvenim pitanjima u svjetlu aktualnih božićnih Evanđelja. Poruka se čita u župama katoličkih i protestantskih crkava. Postupno, teme godišnjih PGI-KWI božićnih poruka usvojene su na nacionalnoj razini. Jedno od pitanja kojima se redovito bave oba tijela odnosi se na provedbu vjerske slobode za sve građane, što je zajamčeno Ustavom Republike Indonezije. Kad god je to potrebno, PGI i KWI objavljuju javna priopćenja koja se odnose na rastuće probleme u društvu što prijete pravdi i miru te zajedništvu i dobrobiti ljudi.

Crkve u Indoneziji svjesne su važnosti izgradnje i jačanja odnosa s ljudima različitih vjera. PGI i KWI vrlo su angažirani u međuvjerskom dijalogu i suradnji. Oba tijela intenzivno su sudjelovala u zajedničkoj inicijativi različitih vjerskih organizacija u Indoneziji koja okuplja šest službenih vjeroispovijesti: islam, protestantsko kršćanstvo, katoličko kršćanstvo, budizam, hinduizam i konfucijanizam. Njihove vjerske vođe povremeno se sastaju kako bi razgovarali o ključnim

pitanjima i često objavljuju zajedničke izjave vezane za određene probleme. Na lokalnoj razini, mnoge zajednice i župe povezane s PGI-jem i KWI-jem također su aktivno uključene u međureligijski dijalog i konkretne akcije u društvu.

### *Indonezijski kršćanski forum*

Indonezijski su sudionici prisustvovali prvom sastanku Globalnog kršćanskog foruma (GCF) u Limuru u Keniji 2007. godine i bili su potaknuti da pojačaju suradnju između različitih kršćanskih tradicija u zemlji. Godine 2012. održan je drugi sastanak GCF-ja u Manadou u Indoneziji. Tijekom tog okupljanja kršćanski vođe, predstavnici različitih tradicija u Indoneziji, pokrenuli su Forum *Umat Kristen Indonesia* (FUKRI), Indonezijski kršćanski forum. Članovi ovog foruma aktivno su sudjelovali na Proslavi kršćanskog jedinstva održanom na Senayan stadionu u Jakarti 2013. godine, posebnog događaja povodom 10. skupštine Svjetskog vijeća crkava (WCC) u Busanu u Južnoj Koreji. Sastanku su nazočili generalni tajnik WCC-a, vlč. dr. Olav Fykse Tveit i lokalni

organizacijski odbor 10. Skupštine WCC-a u Busanu u Južnoj Koreji.

Članovi FUKRI-ja, koji se sastoje od: Zajednice Crkava u Indoneziji (PGI), Katoličke biskupske konferencije (KWI), Družbe Evanđeličkih Crkava i Institucija u Indoneziji (PGLII), Saveza Pentekostnih Crkava u Indoneziji (PGPI), Saveza Baptističkih Crkava u Indoneziji, Vojske spasa, Adventista sedmog dana i Pravoslavne Crkve, redovito se sastaju svaki mjesec. U početku je zamišljeno da se susreću samo s ciljem izgradnje bratstva, no s vremenom su se rasprave produbile i fokusirale na ulogu kršćana u indonezijskom pluralističnom društvu koje se ubrzano mijenja. Zajedno s Nacionalnom molitvenom mrežom, FUKRI organizira molitvene događaje koji se bave izazovnim pitanjima u društvu i životu nacije. FUKRI također zajednički obilježava 500. obljetnicu Reformacije. Nedavno je FUKRI raspravljao o dokumentu kojeg su donijeli WCC, Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana i Svjetski Evanđelički savez: "Kršćansko svjedočenje u multireligijskom svijetu: preporuke za ponašanje." Članovi FUKRI-ja cijene ovaj ekumenski dokument kao vrije-

dan vodič za Crkve u Indoneziji jer i oni sami nastoje davati kršćansko svjedočanstvo u pluralističkom društvu. FUKRI se obvezao podijeliti taj dokument svojim nadležnim tijelima na daljnje proučavanje.\*

\* Tekst je objavljen pod ovlašću i odgovornošću kršćana iz Indonezije koji su sastavili materijale za svjetsku Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2019. godine.

**BIBLIJSKE TEME MOLITVENE OSMINE**

| <b>Godi-<br/>na</b> | <b>Tema</b>                                                   | <b>Biblijsko<br/>mjesto</b> | <b>Pripremna<br/>skupina za<br/>molitveni<br/>materijal</b> | <b>Mjesto<br/>(i zemlja)<br/>održavanja<br/>pripremnog<br/>skupa</b> |
|---------------------|---------------------------------------------------------------|-----------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 1968.               | NA HVALU SLA-<br>VE NJEGOVE                                   | Ef<br>1,14                  |                                                             |                                                                      |
| 1969.               | NA SLOBODU<br>POZVANI                                         | Gal<br>5,13                 |                                                             | Rim<br>(Italija)                                                     |
| 1970.               | BOŽJI SMO<br>SURADNICI                                        | 1 Kor<br>3,9                |                                                             | Nieder-<br>altaich (SR<br>Njemačka)                                  |
| 1971.               | ZAJEDNIŠTVO<br>DUHA SVETOGA                                   | 2 Kor<br>13,13              |                                                             |                                                                      |
| 1972.               | ZAPOVIJED VAM<br>NOVU DAJEM                                   | Iv<br>13,34                 |                                                             | Ženeva<br>(Švicarska)                                                |
| 1973.               | GOSPODINE,<br>NAUČI NAS<br>MOLITI                             | Lk<br>11,1                  |                                                             | Opatija<br>Montserrat<br>(Španjolska)                                |
| 1974.               | I SVAKI ĆE<br>JEZIK PRIZNATI:<br>ISUS KRIST JEST<br>GOSPODIN! | Fil<br>2, 113               |                                                             | Ženeva<br>(Švicarska)                                                |
| 1975.               | VOLJA OČEVA:<br>UGLAVITI U<br>KRISTU SVE                      | Ef<br>1,3-10                | Skupina iz<br>Australije                                    | Ženeva<br>(Švicarska)                                                |
| 1976.               | BIT ĆEMO NJEMU<br>SLIČNI, POZVANI<br>POSTATI ŠTO<br>JESMO     | 1 Iv<br>3,2                 | Skupina<br>Karipske<br>konferencije<br>crkava               | Rim<br>(Italija)                                                     |

## Biblijske teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

|       |                                                       |                                |                                                       |                                     |
|-------|-------------------------------------------------------|--------------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| 1977. | ZAJEDNO<br>USTRAJATI<br>U NADI                        | Rim<br>5,1-5                   | Skupina iz<br>Libanona,<br>usred gra-<br>đanskog rata | Ženeva<br>(Švicarska)               |
| 1978. | VIŠE NISTE<br>TUĐINCI                                 | Ef<br>2,13-22                  | Ekumenska<br>skupina iz<br>Manchestera,<br>(Engleska) |                                     |
| 1979. | SLUŽITE JEDNI<br>DRUGIMA NA<br>SLAVU BOŽJU            | 1 Pt<br>4,7-11                 | Iz Argentine                                          | Ženeva<br>(Švicarska)               |
| 1980. | DOĐI<br>KRALJEVSTVO<br>TVOJE!                         | Mt<br>6,10                     | Ekumenska<br>skupina iz<br>Berlina (DR<br>Njemačka)   | Milano<br>(Italija)                 |
| 1981. | JEDAN DUH –<br>RAZLIČITI<br>DAROVI –<br>JEDNO TIJELO  | 1 Kor<br>12,3b-13              | Iz Graymoor<br>Fathers,<br>USA                        | Ženeva<br>(Švicarska)               |
| 1982. | DA SVI NAĐU<br>SVOJ DOM<br>U TEBI,<br>GOSPODINE       | Psalam<br>84(83)               | Iz Kenije                                             | Milano<br>(Italija)                 |
| 1983. | ISUS KRIST –<br>ŽIVOT SVIJETA                         | 1 Iv<br>1,1-4                  | Ekumenska<br>skupina iz<br>Irske                      | Céligny<br>(Bossey),<br>(Švicarska) |
| 1984. | POZIV NA<br>JEDINSTVO PO<br>KRIŽU NAŠEGA<br>GOSPODINA | 1 Kor<br>2,2 i<br>Kol<br>1, 20 |                                                       | Venecija<br>(Italija)               |
| 1985. | IZ SMRTI<br>U ŽIVOT<br>S KRISTOM                      | Ef<br>2,4-7                    | Iz Jamajke<br>(Jamaica)                               | Grandchamp<br>(Švicarska)           |

# MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2019.

|       |                                                           |                                        |                                      |                                                 |
|-------|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------------|
| 1986. | BIT ĆETE MI<br>SVJEDOCI                                   | Dj<br>1,6-8                            | <i>Iz Jugoslavije</i><br>(Slovenija) | (Jugoslavija)                                   |
| 1987. | SJEDINJENI U<br>KRISTU – NOVO<br>STVORENJE                | 2 Kor<br>5,17-6,4a                     | <i>Iz Engleske</i>                   | <i>Taizé</i><br>(Francuska)                     |
| 1988. | LJUBAV BOŽJA<br>IZGONI STRAH                              | 1 Iv<br>4,18                           | <i>Iz Italije</i>                    | <i>Pinerolo</i><br>(Italija)                    |
| 1989. | IZGRAĐIVATI<br>ZAJEDNIŠTVO:<br>JEDNO TIJELO<br>U KRISTU   | Rim<br>12,5-6a                         | <i>Iz Kanade</i>                     | <i>Whaley<br/>Bridge</i><br>(Engleska)          |
| 1990. | DA SVI BUDU<br>JEDNO, DA SVI-<br>JET UZVJERUJE            | Iv 17                                  | <i>Iz</i><br><i>Španjolske</i>       | <i>Madrid,</i><br>( <i>Španjolska</i> )         |
| 1991. | HVALITE<br>GOSPODINA,<br>SVI PUCI!                        | Psalam<br>117(116) i<br>Rim<br>15,5-13 | <i>Iz Njemačke</i>                   | <i>Rotenburg<br/>an der Fulda</i><br>(SR Njem.) |
| 1992. | JA SAM<br>S VAMA<br>U SVE DANE...<br>POĐITE DAKLE         | Mt<br>28,16-20                         | <i>Iz Belgije</i>                    | <i>Bruges</i><br>(Belgija)                      |
| 1993. | RAĐATI PLODO-<br>VIMA DUHA ZA<br>JEDINSTVO<br>KRŠĆANA     | Gal<br>5,22-23                         | <i>Iz Zaira</i>                      | <i>Zürich</i><br>(Švicarska)                    |
| 1994. | KUĆA BOŽJA:<br>POZVANI BITI<br>JEDNO SRCE I<br>JEDNA DUŠA | Dj<br>4,23-37                          | <i>Iz Irske</i>                      | <i>Dublin</i><br>(Republika<br>Irska)           |
| 1995. | KOINONIA:<br>ZAJEDNIŠTVO<br>S BOGOM                       | Iv<br>15,1-17                          | <i>Vjera i</i><br><i>Ustrojstvo</i>  | <i>Bristol</i><br>(Engleska)                    |

## Biblijske teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

|       |                                                                                                |                 |                                               |                                        |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|
|       | I JEDNIH<br>S DRUGIMA                                                                          |                 |                                               |                                        |
| 1996. | EVO, NA<br>VRATIMA<br>STOJIM I<br>KUCAM                                                        | Otkr<br>3,14-22 | <i>Iz Portugala</i>                           | <i>Lisabon<br/>(Portugal)</i>          |
| 1997. | UMJESTOKRISTA<br>ZAKLINJEMO:<br>DAJTE,<br>POMIRITE SE S<br>BOGOM!                              | 2 Kor<br>5,20   | <i>Nordijsko<br/>ekumensko<br/>vijeće</i>     | <i>Stockholm<br/>(Švedska)</i>         |
| 1998. | DUH<br>POTPOMAŽE<br>NAŠU NEMOĆ                                                                 | Rim<br>8,14-27  | <i>Iz<br/>Francuske</i>                       | <i>Pariz<br/>(Francuska)</i>           |
| 1999. | ON ĆE<br>PREBIVATI S<br>NJIMA: ONI ĆE<br>BITI NAROD<br>NJEGOV, A ON<br>ĆE BITI BOG S<br>NJIMA. | Otkr<br>21,1-7  | <i>Iz Malezije</i>                            | <i>Samostan<br/>Bose<br/>(Italija)</i> |
| 2000. | BLAGOSLOVLJEN<br>BOG, KOJI NAS<br>BLAGOSLOVI<br>U KRISTU                                       | Ef<br>1,3-14    | <i>Srednjoistoč<br/>no Vijeće<br/>crkava</i>  | <i>La Verna<br/>(Italija)</i>          |
| 2001. | JAM SAM PUT I<br>ISTINA I ŽIVOT                                                                | Iv<br>14,1-6    | <i>Iz<br/>Rumunjske</i>                       | <i>Vulcan<br/>(Rumunjska)</i>          |
| 2002. | U TEBI JE<br>IZVOR ŽIVOTNI                                                                     | Ps<br>36,5-9    | <i>CEEC<sup>1</sup> i<br/>CEC<sup>2</sup></i> | <i>Augsburg<br/>(Njemačka)</i>         |

<sup>1</sup> Vijeće europskih biskupskih konferencija.

<sup>2</sup> Konferencija europskih crkava.

# MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2019.

|       |                                                                                                       |                               |                                            |                                                |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------------|
| 2003. | IMAMO OVO<br>BLAGO U<br>GLINENIM<br>POSUDAMA                                                          | 2 Kor<br>4,4-18               | <i>Iz Argentine</i>                        | <i>Los Rubios<br/>(Španjolska)</i>             |
| 2004. | MIR VAM SVOJ<br>DAJEM                                                                                 | Iv<br>14,23-31                | <i>Iz Aleppa<br/>(Sirija)</i>              | <i>Palermo<br/>(Sicilija)</i>                  |
| 2005. | KRIST, JEDINI<br>TEMELJ CRKVE                                                                         | 1 Kor<br>3,1-23               | <i>Iz Slovačke</i>                         | <i>Piestaňy<br/>(Slovačka)</i>                 |
| 2006. | JER GDJE SU<br>DVOJICA ILI<br>TROJICA<br>SABRANA U MO-<br>JE IME, TU SAM I<br>JA MEĐU NJIMA           | Mt<br>18,18-20                | <i>Iz Irske</i>                            | <i>Prosperous,<br/>Co. Kildare<br/>(Irska)</i> |
| 2007. | GLUHIMA DAJE<br>ČUTI, NIJEMIMA<br>GOVORITI!                                                           | Mk<br>7,31-37                 | <i>Iz Južne<br/>Afrike</i>                 | <i>Favergeres<br/>(Francuska)</i>              |
| 2008. | MOLITE BEZ<br>PRESTANKA                                                                               | 1 Sol<br>5,(12a)<br>13b-18    | <i>Iz<br/>Sjedinjenih<br/>amer. država</i> | <i>Graymoor<br/>Garrison<br/>(SAD)</i>         |
| 2009. | DA BUDU KAO<br>JEDNO U<br>TVOJOJ RUCI                                                                 | Ez 37,15-<br>19.22-<br>23.24b | <i>Iz Koreje</i>                           | <i>Marseilles<br/>(Francuska)</i>              |
| 2010. | VI STE TOMU<br>SVJEDOCI                                                                               | Lk 24                         | <i>Iz Škotske</i>                          | <i>Glasgow<br/>(Škotska)</i>                   |
| 2011. | BIJAHU POSTOJANI<br>U NAUKU APO-<br>STOLSKOM, U ZA-<br>JEDNIŠTVU, LO-<br>MLJENJU KRUHA I<br>MOLITVAMA | Dj 2,<br>42-47                | <i>Iz<br/>Jeruzalema</i>                   | <i>Saydnaya<br/>(Sirija)</i>                   |
| 2012. | SVI ĆEMO SE IZ-<br>MIJENITI POBJE-                                                                    | 1 Kor<br>15,51-58             | <i>Iz Poljske</i>                          | <i>Varšava<br/>(Poljska)</i>                   |

## Biblijske teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

|       |                                                         |                       |                    |                                         |
|-------|---------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------|-----------------------------------------|
|       | DOM GOSPODI-<br>NA NAŠEGA<br>ISUSA KRISTA               |                       |                    |                                         |
| 2013. | S ČIME ĆU<br>DOĆI PRED<br>GOSPODINA                     | Mih<br>6,6-8          | <i>Iz Indije</i>   | <i>Bangalore<br/>(Indija)</i>           |
| 2014. | ZAR JE KRIST<br>RAZDJELJEN?                             | 1 Kor<br>1,1-17       | <i>Iz Kanade</i>   | „Villa Saint<br>Martin“,<br>Pierrefonds |
| 2015. | KAŽE JOJ ISUS:<br>DAJ MI PITI!                          | Iv 4,1-42             | <i>Iz Brazila</i>  | <i>São Paulo</i>                        |
| 2016. | POZVANI<br>NAVIJEŠTATI<br>SILNA DJELA<br>GOSPODNJA      | Usp. 1 Pt<br>2,9-10   | <i>Iz Latvije</i>  | <i>Riga</i>                             |
| 2017. | POMIRENJE -<br>LJUBAV NAS<br>KRISTOVA<br>OBUZIMA        | Usp. 2 Kor<br>5,14-20 | <i>Iz Njemačke</i> |                                         |
| 2018. | DESNICA<br>TVOJA,<br>GOSPODINE,<br>SNAGOM SE<br>PRODIČI | Izl 5,1-21            | <i>Karibi</i>      | <i>Nassau<br/>(Bahami)</i>              |
| 2019. | TEŽI ZA SAMOM<br>ZA PRAVDOM                             | Pnz<br>16,11-20       | <i>Jakarta</i>     | <i>Indonezija</i>                       |

## **KLJUČNI DATUMI IZ POVIJESTI MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA**

- Oko 1740. U Škotskoj se pojavljuje pentekostalni pokret, povezan sa Sjevernom Amerikom, čiji je poziv na obnovu vjere uključivao molitve za sve crkve i sa svim crkvama.
- 1820. Vlč. James Haldane Stewart objavljuje *Naznake za sveopće jedinstvo kršćana u obliku izljeva Duha – Hints for the Outpouring of the Spirit*.
- 1840. Vlč. Ignatius Spencer, obraćenik na katoličanstvo, predlaže *Savez molitve za jedinstvo*.
- 1867. Prva Konferencija anglikanskih biskupa u Lambethu u Uvodu završne Rezolucije naglašava potrebu molitve za jedinstvo.
- 1894. Papa Lav XIII. potiče praksu *Molitvene osmine za jedinstvo* u okviru blagdana Duhova (Pedesetnice).
- 1908. Prvo održavanje molitvene *Osmine jedinstva crkve* u siječanjskom terminu i na današnji način, na poticaj vlč. Paula Wattsona, koji je potom prihvatio puno sakramentalno zajedništvo u Katoličkoj crkvi.
- 1926. Pokret *Vjera i ustrojstvo* počinje objavljivati *Prijedloge za molitvenu osminu za jedinstvo kršćana* u terminu uoči Duhova.

- 1935. U Francuskoj se katolički svećenik Paul Couturier zauzima za *Sveopći tjedan molitve za jedinstvo kršćana* baziran na zajedničkoj molitvi za "jedinstvo kakvo Krist želi, sredstvima kojima On želi".
- 1941. Odbor *Vjera i ustrojstvo* premješta termin na siječanjski, kako bi se podudarao s ranijom katoličkom inicijativom, da bi kršćani obiju grana mogli moliti u isto vrijeme godine.
- 1958. Ekumenski centar *Kršćansko jedinstvo* iz Liona u Francuskoj započinje pripravu materijala za *Tjedan molitve* u suradnji s Povjerenstvom *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava.
- Papa Pavao VI. i Patrijarh Atenagora I. u Jeruzalemu, mole zajedno Isusovu molitvu "da svi budu jedno" (Iv 17, 21).
- 1964. *Dekret o ekumenizmu* Drugoga vatikanskog sabora ističe da je molitva duša ekumenskoga pokreta i potiče obilježavanje *Tjedna molitve za jedinstvo*.
- 1966. Povjerenstvo *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava i *Tajništvo za jedinstvo kršćana* (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*) odlučuju zajedno pripravljeni službeni tekst za *Molitvenu osminu*.
- 1968. Prva puta je molitva za jedinstvo slavljena na temelju teksta kojeg su zajednički pripremili *Vjera i*

*ustrojstvo i Tajništvo za promicanje jedinstva kršćana* (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*).

- 1975. Prvi puta se molitva za jedinstvo slavi na temelju nacrtu teksta kojeg je pripremila jedna lokalna ekumenska skupina: početni nacrt te je godine načinila ekumenska skupina iz Australije.

- 1988. Materijali za *Molitvenu osminu za jedinstvo* korišteni su na uvodnom bogoslužju prigodom osnutka *Kršćanskog saveza Malezije*, tijela koje povezuje veće kršćanske skupine u toj zemlji.

- 1994. Tekst za 1996. godinu pripravljen je u suradnji s laičkim ekumenskim Udrugama kršćanske mladeži: Kršćanskom udrugom muške mladeži (YMCA) i Kršćanskom udrugom ženske mladeži (YWCA).

- 2004. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* (Katolička crkva) i Povjerenstvo *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava (WCC) postižu sporazum koji veoma koristi jačanju suradnje, da će materijal za *Molitvenu osminu za jedinstvo* u engleskoj i francuskoj inačici biti zajednički i pripreman i objavljivan.

- 2008. U cijelom svijetu je obilježena stoljetnica *Molitvene osmine za jedinstvo kršćana*.

- 2010. U Edinburgu i drugdje u svijetu obilježena stoljetnica Misijske konferencije, koju se uzima kao početak modernog ekumenskog pokreta.

## **ZNAČAJNIJI DATUMI IZ NAŠE EKUMENSKE I MEĐURELIGIJSKO- DIJALOŠKE BAŠTINE**

- 1617.-1683. U Hrvatskoj i drugim europskim zemljama živi i djeluje svećenik Juraj Križanić, erudita, koji zalažući se za pomirenje i sjedinjenje katolika i pravoslavnih na za ono vrijeme neuobičajeno tolerantan način postaje rani preteča suvremenog ekumenizma.

- 1815.-1905. U Hrvatskoj živi i djeluje Josip Juraj Strossmayer, biskup đakovački ili bosanski i srijemski, preteča suvremenog ekumenizma, čije je zalaganje za pomirenje i jedinstvo crkava vidljivo i iz posvetnog natpisa iznad glavnih ulaznih vrata katedrale-bazilike koju je podigao u Đakovu: *"Slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slogi i ljubavi naroda svoga"*.

- 1851. Mariborski biskup Anton Martin Slomšek utemeljio *"Bratovštinu sv. Ćirila i Metoda"* s namjerom promicanja *"ćirilometodskog pokreta"* i molitve za sjedinjenje pravoslavnih i katolika na hrvatskom i slovenskom prostoru.

- 1896. U Zagrebu počinje izlaziti časopis *"Balkan' – jedinstvu i bratskoj slozi"* kojega je pokrenuo *"papinski komesar"* za uniju na Balkanu sarajevski nadbiskup Josip Stadler i kojemu je glavni urednik sveučilišni profesor A. Breščenski, a suradnici su među ostalim ljubljanski biskup A. B. Jeglič, križevački vladika J. Drohobeczky i A. Jagatić (časopis prestaje izlaziti 1903.).

- 1924. Generalni vikar zagrebačke nadbiskupije, Dominik Premuš, tekstom „*Svjetska molitvena oktava*“, objavljenom u *Katoličkom listu*, br. 2 od 10. siječnja 1924., godište 75/1924., na str. 24., poziva na sudjelovanje u molitvi za jedinstvo tijekom Svjetske molitvene osmine, uz preporuku nadbiskupa Antuna Bauera i biskupa Dionizija Njaradija.
- 1927. U kronici osječkog kapucinskog samostana zabilježeno da je u samostanskoj crkvi održana "*svjetska oktava molitvena pro unione omnium catholicorum et acatholicorum*", sukladno tadašnjim crkvenim zakonima i običajima (monokonfesionalne naravi).
- 1962. Hrvatski benediktinac Martin Kirigin u časopisu "*Služba Božja*" (br. 4) objavljuje članak "*Što je irenizam?*" u kojemu potiče na zaživljavanje ekumenizma na našim prostorima.
- 1964. Peteročlano izaslanstvo bogoslova, studenata *Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*, posjećuje 15.-17. veljače *Pravoslavni bogoslovski Fakultet u Beogradu*, i također, uzvratno, peteročlano izaslanstvo studenata *Pravoslavnog Bogoslovnog fakulteta U Beogradu* posjećuje 8.-9. ožujka zagrebačku bogosloviju i *Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu*.
- 1964. Đakovački biskup mons. Stjepan Bäuerlein osniva *Dijecezanski odbor za sjedinjenje*

crkava, u čijem su sastavu predsjednikom Rudolf Šverer, tajnik Ćiril Kos i još četiri člana.

- 1966. Zadnjeg dana Molitvene osmine, 25. siječnja, biskup Frane Franić, u splitskoj katedrali održao ekumensku molitvu za jedinstvo s predstavnicima Srpske pravoslavne crkve u Dalmaciji.

- 1966. Izlazi prvi broj ekumenskog biltena *"Poslušni Duhu"*.

- 1967. u Zagrebu objavljen hrvatski prijevod *"Ekumenskog direktorija"*.

- 1967. Biskupska Konferencija osniva *"Biskupsku komisiju za ekumenizam"*, na čelu s kardinalom Franjom Šeperom kao predsjednikom i prof. dr. sc. Tomislavom Šagi-Bunićem kao tajnikom, koja je 1970. preimenovana u *"Vijeće za ekumenizam BKJ"*.

- 1967. Susret kardinala Franje Šepera i vrhovnog starješine muslimana u SFRJ reis-ul-uleme Hadži Sulejmana ef. Kemura, 14. rujna, u Zagrebu.

- 1968. Susret najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Šeperom i patrijarhom Germanom, 26. lipnja u Srijemskim Karlovcima.

- 1968. U kapucinskoj crkvi u Osijeku se počinju organizirati ekumenske molitve i susreti svećenika i vjernika različitih kršćanskih crkava i zajednica grada

i okolice (multikonfesionalne i interkonfesionalne naravi).

- 1974. Biskupska konferencija upućuje *"Pastirski poziv svim članovima Katoličke crkve u Jugoslaviji na oživljavanje ekumenskog Duha i nastojanja"*.

- 1974. Na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu* osnovana katedra ekumenske teologije.

- 1974. U Mariboru se od 23. do 26. rujna održao Prvi od kasnijih osam *Međufakultetskih ekumenskih simpozija*, na kojima su svake druge godine sudjelovali *Katolički Bogoslovni fakultet u Zagrebu*, *Teološka fakulteta iz Ljubljane* i *Pravoslavni bogoslovski fakultet u Beograd* (KBF u Zagrebu nije sudjelovao na devetom, zadnjem simpoziju).

- 1975. Na proslavi Dana *Pravoslavnog bogoslovskog fakulteta u Beogradu* sudjelovali i izaslanici *Katoličkog bogoslovnog Fakulteta u Zagrebu*.

- 1975. U Beogradu se, povodom pedesete obljetnice postojanja beogradske nadbiskupije, 22. studenog 1975. susreću zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić i srpski patrijarh German.

- 1984. Biskupska konferencija objavljuje dokument *"Pastoralne upute o brakovima među kršćanima različitih vjeroispovijesti"*.

- 1984. U Zagrebu započinje prakticiranje Molitvene osmine na način postaja u crkvama i bogo-

služnim prostorima u gradu nazočnih konfesija, prvenstveno Katoličke, Pravoslavne, Evangeličke i Baptističke, koji se otada ustalio sve do danas.

- 1985. Povodom 1100. obljetnice smrti sv. Metoda Biskupska konferencija objavljuje dokument "*Sveti Metod – apostol i učitelj Slavena*".

- 1985. U Zagrebu održan 14. interkonfesionalni susret redovnica Katoličke crkve, te pravoslavnih, evangeličkih i reformiranih crkava.

- 1985. Fakultetsko vijeće Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta u Zagrebu, na sjednici 14. prosinca, ustanovljuje *Institut za ekumensku teologiju i dijalog*.

- 1985. Susret kardinala Franje Kuharića sa srpskim patrijarhom Germanom 25. svibnja, povodom 200. obljetnice pravoslavne crkve u Karlovcu.

- 1987. Kardinal Kuharić 16. veljače posjećuje srpskog patrijarha Germana u Beogradu, a navodi se da je to bio njihov sedmi međusobni susret.

- 1991. Susreti najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, prvo 7. svibnja u Srijemskim Karlovcima, a potom i 24. kolovoza u Slavonskom Brodu.

- 1992. Susret najviših crkvenih izaslanstva predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, 23. rujna, u Ekumenskom institutu u Bosseyu kraj Ženeve.

- 1992. Ekumenski i međureligijski susret izaslanstva predvođenih vrhbosanskim nadbiskupom Vinkom Puljićem, srpskim patrijarhom Pavlom i reis-ul-ulemom hadži efendijom Jakubom Selimoskim, 24.-26. studenog, u Ermatingenu i Zürichu.
- 1994. Susret kardinala Franje Kuharića i nadbiskupa vrhbosanskog Vinka Puljića sa srpskim patrijarhom Pavlom i ruskim patrijarhom Aleksejem II., 17. svibnja 1994., u Sarajevu.
- 1997. U Zagrebu je 23. siječnja održan prvi Susret visokih predstavnika crkava u Hrvatskoj, na kojem je među ostalim osnovan *“Ekumenski koordinacijski odbor crkava u Hrvatskoj”* (EKOCUH) kao interkonfesionalno radno tijelo u kojem surađuju Katolička, Srpska Pravoslavna, Evangelička, Reformirana, Baptistička i Evanđeoska crkva.
- 1998. Prvi poratni susret Komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetog arhijerejskog sabora Srpske pravoslavne crkve, 18. studenog, u Zagrebu.
- 2001. U Zagrebu, 5. veljače, održan prvi od ukupno pet do danas održanih multilateralnih međureligijskih susreta visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj, na kojima uz visoke predstavnike kršćanskih crkava u Hrvatskoj sudjeluju i predstavnici židovske i islamske vjerske zajednice.

- 2006. Obnovljena dugogodišnja praksa uzajamnog pohađanja izaslanstava Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Beogradu povodom Dana Fakulteta.
- 2006./2007. U Zagrebu se održava *Europski susret mladih* kao postaja “Hodočašća povjerenja na zemlji”, kojega je pokrenula ekumenska zajednica iz Taizéa.
- 2007./2008. Odlukama nadležnih fakultetskih vlasti na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* i na *Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu Univerziteta u Beogradu* pojedine teološke kolegije započinju zajedno predavati katolički i pravoslavni profesori.
- 2014. U Mariboru, od 16. do 18. listopada, uz sudjelovanje i *Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, održan „Međunarodni ekumenski simpozij *Teologija u dijalogu*“, povodom 40. godišnjice prvog međufakultetskog ekumenskog simpozija 1974. godine.\*

---

\* Valja imati u vidu da kod popisa ove naravi nije moguće pobrojiti niti sva niti najznačajnija zbivanja i da je riječ o izboru kod kojega je nemoguće izbjeći nepotpunost i subjektivnost (*fusnota: Jure Zečević*).

## SADRŽAJ

|                                                                                             |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Temeljni biblijski tekst za 2018. godinu .....                                              | 5  |
| Organizatorima <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i> ....                            | 7  |
| Uvod u temu .....                                                                           | 11 |
| Priprema materijala za <i>Molitvenu osminu za jedinstvo<br/>kršćana 2019.</i> ....          | 17 |
| Ekumensko slavlje Božje riječi .....                                                        | 21 |
| Red slavlja Božje riječi .....                                                              | 23 |
| Biblijska razmatranja i molitve za osam dana .....                                          | 46 |
| Ekumenska situacija u Indoneziji .....                                                      | 63 |
| Biblijske teme <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i> ....                            | 74 |
| Ključni datumi iz povijesti svjetske <i>Molitvene osmine<br/>za jedinstvo kršćana</i> ..... | 80 |
| Značajniji datumi iz naše ekumenske<br>i međureligijsko-dijaloške baštine .....             | 83 |



